

פנינים יקרים

מתורת רבותינו הקדושים מביאלא

- ליקוטי אמרים ככתבם וכלשונם מספרי רבותינו הקדושים •

❖ פרשת עקב ❖

• דברי בינה •

והיה עקב תשמעון את המשפטים האלה ושמרתם ועשיתם אותם. (ז יב)
הוא מלשון "צאי לך בעקבי הצאן". היינו, מנהג אבותיך. ועל דרך שאמרו "מנהג ישראל תורה הוא". וגם זה הוא הכלל בזה "שתשמעון אל מצות ה' אלקיכם", והגורם לזה, שתשמעו אל מצות ה', אם תלכו בעקב, שהוא במנהגי ישראל הקדמונים. ו"שמע בני מוסר אביך ואל תמוש תורת אמך". שזו כנסת ישראל ומנהגיהם. ולא כמו בדור הזה, האנשים המתחדשים, שרצונם לעקור מעט מעט, וסופם לעקור את הכל ר"ל, ומתחילה מתחילים במנהגי ישראל לשנות אותם. ואז, אם תלכו בעקבי אבותיכם, תוכלו לשמוע אל מצות ה' אלקיכם. ומכלל הן אתה שומע לאו.

עמוד מט

• חלקת יהושע •

והיה עקב תשמעון. (ז יב)
גם פסיעות קטנות של איש ישראל בדרכי ה' גם כן גורם שמחה [והיה לשון שמחה], כמו מי שהולך בדרך בסוף יבוא אל התכלית, ואחד המרבה ואחד הממעיט ובלבד שיכוון לבו לשמים ומנחת קין.

מאמרים עמי רמד

• אדון עדות •

והיה עקב תשמעון.

מלת 'תשמעון' שפת יתר לכאורה, שהרי נאמר אחר כך 'ושמרתם ועשיתם אותם', והיה די לכתוב 'והיה עקב תשמרון את המשפטים האלה ועשיתם אותם'. ועל 'והיה עקב' פירש"י אם המצוות הקלות שאדם דש בעקביו תשמעון. וצריך ביאור, דאיזה מצוה היא שדשין בעקב, מה הכונה בזה.

ונראה, שהכוונה על הליכה לבית המדרש, שההליכה עצמה מצוה היא אף שאינו לומד שם, כמאמר המשנה 'הולך ואינו עושה, שכר הליכה בידו'. ומצוה זו נקראת מצוה קלה שאדם דש בעקביו, יען שאינו עושה כלום, אלא דש ופוסע בעקביו לבית המדרש. ואף על פי כן מקבל עליה שכר הרבה, דאף שאינו לומד בעצמו ולא בר הכי הוא, על כל פנים שומע דברי תורה מאחרים הלומדים שם. וזה 'והיה עקב תשמעון' שהפעולה של הליכה לבית המדרש היא מה שתשמעון מאחרים. וכו'.

אף שאינו מבין כלל מה ששומע, אף על פי כן יראה שיכנסו דברי תורה לאוזניו, ותצמח לו טובה מזה. כי דברי תורה אי אפשר שלא יפעלו, כמאמרם ז"ל 'המאור

היצר, שאומר לאדם שהוא מרוחק מהשם
יתברך ה"ו.

עמוד נב

• היהודי הקדוש •

השמר לך פן תשכח את ה' אלוקיך. (ח
יא)

פעם אחת בא היהודי הק' זצ"ל אל הרבי
הקדוש מלובלין זצ"ל ומצאו איך
שהתאנח מאוד, ושאל לו על מה הוא
מתאנח, ואמר לו איך שעבר על הלאו
"השמר לך פן תשכח את ה' אלהיך", ששכח
רגע אחת. ואמר לו היהודי זצ"ל, הלא מצינו
(פאה ו ה) שהדין שעומר של סאתיים אינו
שכחה אף על פי ששכחה, והמעם שעתידי
לזכרו לאחר זמן, כן הכא גם כן אינו עובר
הלאו הואיל שעתידי לזכור בה'. (סדר היום הקצר
עמ' 1)

עמוד קמו

• מבשר טוב •

המוליכך במדבר הגדול והנורא נחש
שרף ועקרב. (ח טו)

ונראה בביאור הדברים בעזש"ת, דהנה
מדבר סיני היה מדבר גדול ונורא,
כדכתיב "המוליכך במדבר הגדול והנורא
נחש שרף ועקרב". והדגשת התורה "הגדול
והנורא" בזה באה לרמוז, שהיה נורא מאוד
בטומאה וזוהמה, והיה שם משכן מוזיקים
רוחניים, שהיו מוזיקים את בני ישראל
ברוחניות ובגשמיות. וזהו הרמז "נחש שרף
ועקרב". ורק על ידי מסעות בני ישראל שם,
טיהרו המדבר הזה, שיחיה כמו שאר
המדבריות.

שבה מחזירו למוטב. ואף שאינו מבין עתה,
סוף סוף לאמר שישמע הרבה יתעוררו
הדברים בקרבן, ויאירו את לבבו להבין
ולחשכיל.. וכו'.

וזהו גם כן הפירוש ז'היה עקב תשמעון,
עקב לשון סוף. 'תשמעון' - לשון
הבנה, כי הסוף יהיה שתבינו את אשר
שמעתם.. וכו'. וזה ז'היה עקב תשמעון את
המשפטים האלה' - על ידי זה - ושמרתם
ועשיתם אותם' - כי השמיעה תביאכם
להבין ולחשכיל לשמור ולעשות, והבן.

עמוד שמא

• דברי בינה •

ואהבך וברכך וגו'. (ז יג)
היינו, כמו שהוא בחינת האהבה' שלך
להשם יתברך, כמו כן הוא ז'ברכך/
שהוא המשכת הברכה העליונה אליך.

עמוד נב

• חלקת יהושע •

ברוך תהיה מכל העמים. (ז יד)
באם רואים איך האומות העולם מתנהגים,
אז בזה מעוררים זכות על ישראל
להשפיע להם כל טוב, והעיקר שישראל יהיו
מובדלים מן העמים, ואז ממשיכים להם
ברכות וכל טוב.

עמוד 24

• דברי בינה •

ולא תביא תועבה אל ביתך. (ז כו)
'תועבה' הוא לשון ריהוק, והלב נמשל
לבית. שלא תביא ללבך שהשם
יתברך הוא מרחק אותך. כי זה הוא עצת

ישנם מקומות שמסוגלים ה"ו לטומאה, כמו עריות וכדומה. וכן למידות הרעות ביותר, כמו שכם לרציחה רח"ל.

אבן בכליות כמו שנתבאר, גם אנשים יכולים להשפיע על המקום קדושה, אם הם קדושים ועסקם הוא בתורה ויראת שמים. וכן היפך, אפשר להפוך המקום לטומאה, כמו על ידי ליצנות, שהליצנות שהיא קליפה חמורה באופן נורא כנגד הקדושה, כמו שיתבאר בזה במקו"א.

ס"ג מסעי, תסס"ה

• זכרון משלי •

והיה אם שכח תשכח וגו'. (ח יט)

הלא אמרו חז"ל אין והיה אלא לשון שמחה. ואיזה שמחה יש בשכחה.

אמנם עיקר לימוד התורה הוא רק בהשתוקקות, ולפעמים נמצא אם הוא זוכר הכל ויודע הכל אזי חסרה לו ההשתוקקות. ואז השכחה היא שמחה אצלו, שעל ידי זה מניע להשתוקקות, ואז תורתו היא תורה.

וזהו מה שאמרו חז"ל [נדרים לה] בתחילה היה משה לומד תורה ומשכחה, עד שניתנה לו כמתנה שנאמר [שמות לא] "ויתן אל משה ככלותו לדבר אתו". היינו, מאותן השכחות שהגבירו אצלו את ההשתוקקות בלי שיעור וגבול, מאותן ההשתוקקות זכה למדריגה הזאת לתורה במתנה.

עמוד סג

• תולדות אדם •

ממרים הייתם עם ה' מיום דעתי אתכם.

(ט כד)

נודע, כי כל מה שהאדם פחות יותר, אינו מרגיש חסרונו בעבודת השם יתברך. ויכול היצר הרע להטעותו שהוא

והנה מצינו במדבר, שהיו בו כמה וכמה מיני מקומות, שהיה קברות התאוה, והיה אבל שיטים, והיו עוד מקומות, שמרומזים בשמות השונים שנקראו כל המקומות שחנו בני ישראל במדבר שם, כמבואר בפרשה דידן.

שכל מקום ומקום היה לו ייחוד מיוחד, כמו"ש בגמרא **סוטה** [מה:]: "וקמת ועלית אל המקום ודברים יז מלמד שהמקום גורם". וכן מצינו בגמרא **סנהדרין** [קכ:]: "שכם מקום לפורענות". [וכו:]. והיינו שישנם בעולם מקומות מיוחדים לקדושה, וישנם להבדיל ה"ו מקומות שהם מיוחדים לטומאה, ומשפיעים כל מיני טומאות עבירות רציחה וכו'.

שהמקום משפיע על האדם, והופך אותו לאדם אחר. וכן יש לכל מקום השפעה בדבר מסוים, ולכן אמרו בגמרא **סוטה** [מז:]: "שלשה חינות הן, חן מקום על יושביו, חן אשה על בעלה, חן מכה על לוקהו. וי"א אף חן תורה על לומדיה". [וכו:].

ואם אין האדם על מקומו, חסר לו בשלימות הרוחניות והגשמית, אף שאינו מרגיש זאת בכירור, אבל הוא בבחינה שאמרו בגמרא **מגילה** יב: "מיום שחרב בית המקדש וגלינו מארצנו, נימלה עצה ממנו, ואין אנו יודעים לדון דיני נפשות". [וכו:].

הרי שהוא לא רק יחיד כשאנו על מקומו משפיע עליו, אלא גם בציבור, והראיה לזה שהחכמים אמרו לאחשורוש: שמכיוון שגלו ממקומם, אינם יכולים לענות לו. והוא משום שכל מקום ישנה השפעה ברוחניות.

אבן כמו שנתבאר, ישנם מקומות מיוחדים המסוגלים לרוחניות, ולהיפך ה"ו,

שתתחיל בעבודת השם מעט מזעיר, כשאלה, שהוא דבר קטן. והקדוש ברוך הוא יסייע אותך שתוכל לעלות מעלה מעלה. כמאמרם ז"ל פתחו לי פתח כבודו של מהט, ואני יפתח לכם פתח כפתחו של אולם.

גב אמרו חז"ל הבא ליטוהר מסייעין אותו. ולזה מרמו הלשון 'שואל' כנ"ל. כן יזכנו ד' לעסוק בתורה ומצוות בדחילו ורחימו, ונזכה לחוות בנועם ד' אמן.
עמוד שד"מ

• ואלה הדברים שנאמרו לדוד •

תמיד עיני ה' אלוקיך בה מראשית השנה ועד אחרית שנה. (יא יב)

עיני לשון התבוננות ועיון. שצריך כל אדם להתבונן שיה' אלוקיך, שכח הוי"ה בכל הטבע תמיד. שזה קדושת בית המקדש, שכל מה שיש בעולם יש במקדש. שכל העולם בפנימיות מלא רק חיות השם יתברך ולא כמו שבעונותינו הרבים עושים את בחינת ארץ ישראל לעבודה גשמית בכח הטבע בלבד שעל ידי זה ממאים ח"ו את הארץ.

פרשת לך עמי יז

• חלקת יהושע •

וסרתם ועבדתם. (יא טז)
איתא בשם הבעל שם טוב זצלה"ה "וסרתם - ועבדתם", מיד שכר מדרכי התורה - אז תיכף ועבדתם. ומדה טובה מרובה, ממילא באם איש ישראל מקיים סוד מרע, אז יוכל תיכף להתקשר עם השם יתברך. וזה (תהלים לד) "סוד מרע" - אז תיכף "ועשה טוב", כי השם יתברך מיקרי 'טוב'.

פרשת יתרו עמי כח

קרוב למדריגת צדיקים, שגם הוא עוסק בעבודת השם יתברך תמיד. עד אשר הפין בו ה', והריחהו בירתו - אז רואה בעיניו כי עוד לא עשה מאומה, וריק מכל טוב, ומרגיש מגודל פגמיו שעשה נגד יתברך שמו. וזהו שאמר "ממרים הייתם עם ה' מיום דעתי אתכם", היינו, מיום שהכנסתם בכם הבחינת דעת, אז ראיתם והבנתם כי 'ממרים הייתם' מתחלה. אבל קודם שבא לכם הדעת, לא הבנתם זה. נמצא למדין מזה שהאדם יעורר אצלו הדעת, ואז יבין פגמיו, ושב ורפא לו.

עמוד רכא

• חלקת יהושע •

מה ה' אלוקיך שואל מעמך. (י ב)

דרשן חז"ל [מנחות מג:] אל תיקרי מה אלא מאה, שזה מאה ברכות שמהויבים בכל יום לברך, ובפסוק זה [כתוב גם] אהבה ויראה ועוד, וצריך עכ"פ לפעמים להתבונן איך אנו רחוקים מכל זה, וחז"ל הקדושים נתנו לנו עצה על ידי מאה ברכות, על כל פנים להיות לנו אחיזה וקשר בכל מה שחושב בפסוק הנ"ל.

מאמרים עמי קנז

• אדון עדות •

ועתה ישראל מה ד' אלוקיך שואל מעמך וגו'. (י יב)

מרמז הכתוב בלשון 'שואל', דהוי ליה למימר מבקש או לשון אחר. אך לרמוז בא, כי ידוע אשר שאילה הוא דבר קטן, ובקשה הוא כשמבקש דבר גדול.

והנה הקדוש ברוך הוא אין בא בטרוניא עם בריותיו, ואינו מבקש ממך רק